

Møte mellom ministrene med ansvar for samiske spørsmål og sametingspresidentene i Finland, Norge og Sverige i Oslo 22. oktober 2024

PROTOKOLL

1. Nordisk samisk språkpris – Gollegiella 2024.

Ministrene og sametingspresidentene tar bedømmingskomiteens begrunnelse og tildeling av Nordisk samisk språkpris – Gollegiella 2024 til etterretning.

Ministrene og sametingspresidentene ber Nordisk embetsorgan for samiske spørsmål (Näs) forberede utdelingen av språkprisen Gollegiella i 2026.

2. Samiske språk

- **IDIL (det internasjonale urfolksspråktiåret) og digitalisering.**

Tilgang til samiske språk i digitale miljøer har blitt diskutert ved Minister- og sametingspresidentmøtene den 18. januar 2023 og 18. november 2020. På møtet 26. november 2018, ble tema diskutert under overskriften «FNs internasjonale år for urfolks språk».

Ministrene og sametingspresidentene konstaterer at de samiske språkene står overfor særskilte utfordringer når det gjelder digitalisering og teknologi. Unnlattelse av å tilpasse seg den digitale utviklingen kan føre til ytterligere marginalisering av de samiske språkene.

Ministrene og sametingspresidentene ønsker å fremheve betydningen av at samiske språk er en del av den digitale utviklingen. For at språkene skal være levende, må de være tilgjengelige der brukerne oppholder seg. For spesielt de yngre generasjonene, fordrer dette at språkene er tilgjengelige på digitale plattformer.

Ministrene og sametingspresidentene anerkjenner nordiske språkteknologimiljøers innsats for å utvikle verktøy for integrasjon av samiske språk på digitale plattformer. Moderne teknologi vil være med på å øke bruk av språkene og gjøre det lettere å tilby et godt tjenestetilbud til samiskspråklige.

Ministrene og sametingspresidentene oppfordrer teknologiselskaper til å støtte utviklingen og tilgjengeligheten av digitale verktøy som muliggjør integrasjon av samiske språk i programvare og utvikling av AI-applikasjoner for samiske språk.

Ministrene og sametingspresidentene tar sikte på å dele et felles åpent brev til teknologiselskaper om viktigheten av å inkludere samiske språk på deres plattformer.

- **Utteksling av erfaringer knyttet til rekruttering av personell med samisk språkkompetanse (som lærere, helsepersonell, språkkonsulenter etc.) og å øke antallet språkbrukere.**

Ministrene og sametingspresidentene merker seg at det er utfordringer med å rekruttere personell med samisk språkkompetanse som lærere, helsepersonell og språkkonsulenter i alle de tre landene.

Ministrene og sametingspresidentene vil fremheve hjemmet, barnehager og skoler som de viktigste arenaene for å utvikle og bevare samisk språkkompetanse. Ministrene og sametingspresidentene mener det er viktig å sette søkelys utvikling og bevaring av samisk språkkompetanse gjennom hele utdanningskjeden.

Ministrene og sametingspresidentene oppfordrer de tre landene og sametingene til å dele sine erfaringer knyttet til rekruttering av personell med samisk språkkompetanse innenfor rammen av samarbeidet i Nordisk embetsorgan for samiske spørsmål

Ministrene og sametingspresidentene ber Nordisk embetsorgan for samiske spørsmål om å følge opp muligheten for samarbeid og felles tiltak mellom landene når det gjelder utvikling og rekruttering av samisk språkkompetanse.

3. Sámi Giellagáldu.

Ministrene og sametingspresidentene anerkjenner og verdsetter de samiske språkenes betydning for samisk identitet og kulturelt mangfold og oppmuntrer et felles nordisk samisk språksamarbeid.

Ministrene og sametingspresidentene anerkjenner at normeringsarbeid er viktig for utviklingen av de samiske språkene og for utviklingen av digitale verktøy som stavekontroll og talesyntese. Et stabilt grunnlag og forutsigbarhet er viktige forutsetninger for å drive effektivt språkarbeid.

Ministrene og sametingspresidentene merker seg at det i samarbeidet mellom sametingene og de ansvarlige departementene i de respektive landene er lagt ned en betydelig felles innsats for å få på plass en egnet organisasjonsmodell og felles finansiering av Sámi Giellagáldu.

Ministrene og sametingspresidentene merker seg videre at Sámi Giellagáldu har lagt ned et betydelig arbeid og innsats for å bygge opp organisasjonen med kompetansen innenfor alle de samiske språkene de har ansvar for. Ministrene og

sametingspresidentene konstaterer at det råder usikkerhet rundt Sámi Giellagáldus fortsatte finansiering.

Ministrene og sametingspresidentene ser positivt på det felles nordiske språkarbeidet, som er av vesentlig betydning for språkernes livskraft og utvikling.

4. Arbeidet med sannhet og forsoning i Sverige, Finland og Norge.

Ministrene og sametingspresidentene anerkjenner sakens betydning, og vurderer at saken best kan drøftes til sin fulle utstrekning om to år når samtlige kommisjonsrapporter er lagt frem.

Ministrene og sametingspresidentene oppfordrer Nordisk embetsorgan for samiske spørsmål om å følge saken videre.

5. Nordisk samekonvensjon.

Ministrene og sametingspresidentene diskuterte status for og utvekslet synspunkter på arbeidet med en nordisk samekonvensjon. Ministrene og sametingspresidentene konstaterer at de kommer tilbake til saken når det blir aktuelt.

Ministrene og sametingspresidentene noterer at svenske myndigheter på vegne av Nordisk embetsorgan for samiske spørsmål i 2022 la til rette for fremdrift i arbeidet og ved å åpne for drøftinger om utarbeidelse av en omforent politisk fellesuttalelse om nordisk samekonvensjon for å komme i havn med de gjenstående spørsmålene.

Ministrene og sametingspresidentene merker seg at ingen av partene har noe nytt å melde til saken, og at det er naturlig å avvente situasjonen til arbeidet med sametingslagen i Finland er slutført.

6. Rasisme mot samer: (oppfølgingssak fra Stockholm 2023).

På forrige minister- og sametingspresidentmøte ble rasisme mot samer diskutert og fordømt. Det ble i den forbindelse vist til det viktige arbeidet med å spre kunnskap om samenes historie, kultur, språk og rettigheter i de tre sannhets- og forsoningskommisjonene.

Ministrene og sametingspresidentene mener det er uholdbart at samer opplever rasisme og hets, og ser med særlig uro på at mange barn og unge rammes. Ministrene og sametingspresidentene oppmuntrer Nordisk embetsmannsorgan for samiske spørsmål til å fortsette å dele av sine erfaringer i arbeidet mot rasisme mot samer. Ministrene og sametingspresidentene merker seg at samisk ungdom har etterspurt positive møteplasser på tvers av landegrensene. Det er viktig at ungdom får mulighet til å møtes og utveksle erfaringer, praktisere språk og kultur med jevnaldrende.

Ministrene og sametingspresidentene oppmuntrer Nordisk embetsmannsorgan for samiske spørsmål til å fortsette å dele av sine erfaringer i arbeidet mot rasisme mot samer samt de gode erfaringene man får av møter mellom kulturene.

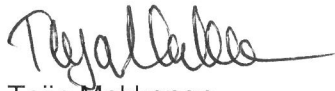
Oslo, 22. oktober 2024

Erling Sande

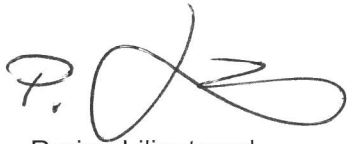
Silje Karine Moutka

Teija Makkonen

Pirita Näkkäläjarvi

Parisa Liljestrand

Stefan Mikaelsson